

VĂN HOÁ CHÍNH TRỊ VỚI SỰ THAM GIA CỦA NGƯỜI DÂN TRONG THỜI ĐẠI SỐ

LÊ THỊ THU MAI*

Tóm tắt: Bài viết phân tích mối quan hệ giữa văn hóa chính trị của công dân và định hướng chính trị của công dân trong kỷ nguyên số. Kỷ nguyên kỹ thuật số đã có ảnh hưởng đáng kể đến cách công dân thu thập thông tin và tham gia vào các hoạt động chính trị. Trong bối cảnh này, văn hóa chính trị rất quan trọng vì nó có thể ảnh hưởng đến định hướng chính trị của công dân trong xã hội. Kết quả nghiên cứu cho thấy, văn hóa chính trị bao gồm các giá trị chính trị, sự tham gia chính trị và tư duy chính trị có ảnh hưởng đến định hướng chính trị của công dân trong kỷ nguyên số. Các xã hội có nền văn hóa chính trị có sự tham gia và các giá trị dân chủ có xu hướng có định hướng chính trị tích cực và phản biện hơn trong kỷ nguyên số. Trong khi đó, những người có nền văn hóa chính trị độc đoán và giá trị truyền thống lại có xu hướng có định hướng chính trị thụ động, bảo thủ hơn trong thời đại số. Nghiên cứu này góp phần tìm hiểu mối quan hệ giữa văn hóa chính trị công dân và định hướng chính trị của công dân trong kỷ nguyên số và đưa ra hàm ý cho việc phát triển các chiến lược tham gia chính trị và quản lý truyền thông xã hội trong tương lai.

Từ khoá: Văn hoá chính trị công dân; định hướng chính trị; thời đại số.

Abstract: This article analyzes the relationship between citizens' political culture and their political orientation in the digital era. The digital age has significantly influenced the ways in which citizens acquire information and engage in political activities. In this context, political culture plays a critical role as it shapes citizens' political orientations within society. The findings indicate that political culture-encompassing political values, political participation, and political thinking-exerts a significant influence on citizens' political orientations in the digital era. Societies with participatory political cultures and democratic values tend to exhibit more positive and critical political orientations, while individuals with authoritarian political cultures and traditional values tend toward more passive and conservative political orientations in the digital age. This study contributes to an understanding of the relationship between citizens' political culture and their political orientations in the digital era and offers implications for developing political participation strategies and managing social communication in the future.

Keywords: Citizens' political culture; political orientation; digital age.

Ngày nhận bài: 15/11/2025; Ngày sửa bài: 20/01/2026; Ngày duyệt đăng bài: 15/3/2026.

1. Văn hoá chính trị công dân

Sự tham gia của người dân vào công việc của chính quyền, với sự chấp nhận quyền lực của nhà nước và mong muốn làm cho chính quyền trở nên sáng suốt hơn, từ lâu đã là kỳ vọng của nhiều nhà tư tưởng. Đó là thực chất của văn hoá chính trị dân sự (Civic political culture), trong tiếng Việt còn được gọi bằng các thuật ngữ “văn hoá công

dân”, “văn hoá chính trị dân sự” hay “văn hoá tham gia”). Gabriel Abraham Almond được coi là người đặt nền tảng cho vực học thuật về văn hoá công dân. Năm 1963, cuốn sách nổi tiếng của Gabriel Abraham Almond và Sidney Verba “Civic political culture” được xuất bản. Dựa trên các cuộc khảo sát được tiến hành tại Hoa Kỳ, Vương quốc Anh, Tây Đức, Ý và Mexico, cuốn sách

* TS., Viện Chính trị học và Quan hệ quốc tế, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh.

khám phá mối quan hệ giữa thái độ của công dân, sự tham gia của công dân đối với hệ thống chính trị của họ. Theo Almond và Verba, trong các xã hội có sự tham gia tích cực của công dân vào công việc của chính quyền, xã hội sẽ ổn định hơn, dân chủ hơn và các vấn đề xã hội giải quyết sẽ được giải quyết tốt hơn (G.A. Almond và S. Verba, 1963). Văn hoá chính trị công dân, được mô tả là sự chấp nhận chính quyền nhà nước, công dân có niềm tin chính trị và sẵn sàng thực hiện các nghĩa vụ công dân. Văn hoá tham gia do vậy trở nên quan trọng đối với mọi xã hội. Đáng chú ý là, văn hoá tham gia sẽ bị thiếu trong các trường hợp sau: hành vi chính trị của đa số công dân không thống nhất mà thường cục bộ, hợp tác dân sự thiếu hụt, giới quân sự cai trị hoặc có vấn đề giữa các phe phái lãnh đạo (Abutudu, 1995).

Sự tham gia của công dân hoặc công chúng ở tất cả các lĩnh vực và trong tất cả các khía cạnh của công việc chính phủ, trên thực tế là có khả năng làm cho nhu cầu của cá nhân hoặc nhu cầu nhóm trở thành yếu tố đầu vào của chính sách. Quá trình hoạch định chính sách công sẽ thực tế hơn và hiệu quả hơn khi có sự tham gia của người dân. Ở đầu ra của chính sách (việc thực hiện chính sách) trong giải quyết các nhu cầu xã hội trở thành hành động của chính phủ. Sự tham gia của công dân, đặc biệt ở cấp địa phương từ những thập niên gần đây đã được các chính phủ coi là yếu tố quan trọng đối với công việc quản lý.

Thế giới ngày nay, việc nhận diện văn hoá chính trị công dân đối với các kế hoạch quản trị trong các nước đang phát triển có ý nghĩa quan trọng giúp các chính phủ đối mặt với những thách thức thời đại về phát triển kinh tế, xã hội và chính trị. Văn hoá

tham gia sẽ tạo điều kiện cho các quyết sách thích ứng hơn với những thay đổi kinh tế, xã hội và thúc đẩy xu hướng phát triển chính trị.

Anton (2011), trong các bài viết của mình, khẳng định rằng văn hóa chính trị công dân sẽ mang lại nền tảng tốt nhất cho dân chủ và thực tiễn thực hiện dân chủ. Nhiều nghiên cứu khác đã chỉ ra rằng văn hóa tham gia sẽ nâng cao khả năng đáp ứng của chính phủ trước nhu cầu hiện tại và tương lai của xã hội, củng cố sự thận trọng trong việc hoạch định chính sách và ra quyết định (Akinola & Akutson, 2000; và Popoola, 2013). Văn hóa tham gia góp phần tạo ra một nền tảng hợp lý về chính trị xã hội trên diện rộng, tạo điều kiện cho sự công bằng và toàn diện trong nghệ thuật quản trị, thiết kế quy trình quản trị phục vụ lợi ích của người dân. Tuy nhiên, cũng có những lời chỉ trích đối với học thuyết này vì nó dựa quá nhiều vào các yếu tố tâm lý - chẳng hạn như: thái độ, sự quan tâm và tình cảm cá nhân đối với chính trị - mà theo quan điểm của các nhà phê bình, đó là những vấn đề cố hữu trong bất kỳ hệ thống chính trị nào (Chechetto-Salles & Geyer, 2006). Mặc dù vậy, lời chỉ trích này không đủ làm mất đi sự tin tưởng đối với học thuyết này. Các tổ chức thuộc Liên Hợp quốc nhiều thập niên gần đây thường đề cao văn hóa tham gia cũng là vì thế. Việc người dân có cơ hội thể hiện các yếu tố tâm lý cũng giúp các chính quyền cân nhắc đến lợi ích của công dân trong tương quan với lợi ích của chính quyền trong các sáng kiến phát triển xã hội.

Hơn thế nữa, văn hóa chính trị của một quốc gia mạnh đến mức nào, một trong những nhân tố đó được quyết định bởi mức độ tham gia chính trị của người dân. Theo

Miriam Budiardjo, sự tham gia chính trị nhiều hay ít trong xã hội là một chỉ số quan trọng đối với một quốc gia. Mức độ quan tâm đến diễn biến chính trị của người dân chứng tỏ đời sống xã hội lành mạnh, năng động. Ngược lại, là một dấu hiệu thiếu tích cực (Budiardjo, 1998).

Cấu trúc văn hóa chính trị của công dân bao gồm nhiều yếu tố tác động đến cách mà cá nhân nhìn nhận và tham gia vào các hoạt động chính trị. Trong đó, bốn yếu tố chính là nhận thức chính trị, thái độ chính trị, giá trị và hành vi chính trị. Những yếu tố này có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, định hình hành vi chính trị của công dân và tác động trực tiếp đến sự phát triển của hệ thống chính trị.

(i) Nhận thức chính trị: là hiểu biết của công dân về hệ thống chính trị, các quy trình ra quyết định, các nhân vật lãnh đạo và các vấn đề chính sách công. Đây là yếu tố nền tảng giúp công dân có thể tham gia một cách có hiệu quả vào đời sống chính trị của quốc gia. Hiểu biết về hệ thống chính trị: Công dân cần có kiến thức về cách mà hệ thống chính trị của đất nước hoạt động. Điều này bao gồm sự hiểu biết về các cơ quan quyền lực như Quốc hội, Chính phủ, Tòa án, cũng như cách thức mà các cuộc bầu cử diễn ra. Hiểu biết về các vấn đề chính sách công: Công dân có nhận thức chính trị tốt sẽ có khả năng phân tích và đánh giá các chính sách công dựa trên thông tin mà họ có được. Ví dụ, họ sẽ hiểu cách mà chính sách kinh tế, giáo dục hay y tế ảnh hưởng đến đời sống xã hội và cá nhân. Nhận thức về vai trò cá nhân: Nhận thức chính trị cũng bao gồm sự hiểu biết của công dân về quyền và nghĩa vụ của mình trong hệ thống chính trị. Công dân cần nhận thức được rằng họ có quyền tham

gia vào quá trình ra quyết định thông qua bỏ phiếu, thảo luận chính trị, và tham gia vào các tổ chức xã hội. Nhận thức chính trị là yếu tố rất quan trọng, bởi công dân càng có kiến thức chính trị thì họ càng có khả năng tham gia vào các hoạt động chính trị một cách tự tin và có hiệu quả hơn.

(ii) Thái độ chính trị: là cảm xúc, quan điểm và đánh giá của công dân về các vấn đề chính trị, các tổ chức chính quyền và hệ thống chính trị nói chung. Thái độ chính trị không chỉ phản ánh suy nghĩ của công dân mà còn là động lực thúc đẩy họ hành động hoặc không hành động trong các tình huống chính trị.

(iii) Giá trị chính trị: là những nguyên tắc và niềm tin cơ bản mà công dân coi trọng trong các mối quan hệ chính trị và xã hội. Các giá trị này đóng vai trò định hình cách mà công dân đánh giá các hành động của chính quyền và các quyết định chính sách. Giá trị về quyền tự do và dân chủ: Ở những quốc gia có nền dân chủ phát triển, công dân thường coi trọng các giá trị như quyền tự do ngôn luận, tự do hội họp và quyền bầu cử. Những giá trị này khuyến khích sự tham gia tích cực vào các hoạt động chính trị và tạo ra môi trường chính trị minh bạch, công bằng. Giá trị về công bằng xã hội: Công bằng và bình đẳng là những giá trị quan trọng, ảnh hưởng đến cách mà công dân đánh giá sự phân phối quyền lực và tài nguyên trong xã hội. Nếu công dân cảm thấy rằng xã hội và hệ thống chính trị không công bằng, họ có thể sẽ yêu cầu cải cách hoặc thậm chí phản đối chính quyền. Giá trị về trách nhiệm xã hội: Công dân có trách nhiệm xã hội cao sẽ coi trọng việc tham gia vào các hoạt động chính trị không chỉ vì lợi ích cá nhân mà còn vì lợi ích chung của cộng đồng. Họ sẽ ủng hộ

những chính sách và hành động giúp cải thiện phúc lợi xã hội và bảo vệ quyền lợi của tất cả các thành viên trong xã hội.

(iv) Hành vi chính trị: là những hành động cụ thể mà công dân thực hiện nhằm ảnh hưởng đến các quyết định chính trị. Hành vi chính trị có thể mang tính trực tiếp hoặc gián tiếp và có thể bao gồm nhiều loại hình hoạt động khác nhau. Các hành vi chính trị chủ yếu: bỏ phiếu, biểu tình và vận động chính trị, thảo luận và tranh luận chính trị, tham gia vào các tổ chức xã hội... Hành vi chính trị phản ánh mức độ tham gia của công dân vào đời sống chính trị của quốc gia. Ở những quốc gia có nền văn hóa chính trị mạnh mẽ, công dân thường tham gia tích cực và có nhiều hình thức hành vi chính trị đa dạng.

Văn hoá chính trị của công dân thường được hình thành và phát triển từ nhiều yếu tố: trình độ học vấn, hoàn cảnh kinh tế xã hội, môi trường gia đình và hoạt động văn hoá xã hội... Các yếu tố bên ngoài tác động đến văn hoá chính trị là sự phát triển khoa học - công nghệ, tình hình chính trị - xã hội khu vực và thế giới, bối cảnh toàn cầu hoá, dân chủ hoá... Do vậy, giáo dục và môi trường văn hoá - xã hội luôn là một nền tảng quan trọng đối với công dân và đối với chính quyền. Kiến thức chính trị, tính cách và trí tuệ cá nhân, sự khác biệt về kiến thức và quan điểm chính trị... khi được bộc lộ trong văn hoá tham gia sẽ đóng vai trò quan trọng đối với các chính phủ trong định hướng chính trị cho công dân thông qua các chính sách.

Trong không gian chính trị thời đại số, sự xuất hiện của các cơ chế tham gia, trao quyền và thực hiện quyền của công dân tham gia ngày càng trực tiếp và mạnh; điều đó đặc biệt giúp ích các quá trình ra

quyết định và tsự quản trị của nhà nước. Những cách thức mới tác động đến chính sách, đến sự phân bổ nguồn lực, sự tương tác chính trị... làm cho quá trình quan hệ giữa quyền lực chính quyền với công dân trở nên thuận chiều.

Truyền thông, đặc biệt là truyền thông đại chúng và mạng xã hội, đóng vai trò cực kỳ quan trọng trong việc hình thành và phát triển văn hóa chính trị của công dân. Thông qua các kênh truyền thông, công dân tiếp nhận thông tin về các sự kiện chính trị, các quyết định của chính phủ, cũng như các phong trào xã hội. Truyền thông đại chúng: báo chí, truyền hình và đài phát thanh cung cấp cho công dân thông tin về các sự kiện chính trị hàng ngày và giúp họ hiểu về những thay đổi trong hệ thống chính trị. Tuy nhiên, nếu các phương tiện truyền thông bị kiểm duyệt hoặc thiên vị, thông tin mà công dân tiếp nhận có thể không toàn diện hoặc khách quan, dẫn đến những nhận thức lệch lạc về hệ thống chính trị. Với sự phát triển của công nghệ thông tin, mạng xã hội đã trở thành một nguồn thông tin chính về chính trị cho nhiều công dân, đặc biệt là giới trẻ. Mạng xã hội cho phép công dân tự do thảo luận, tranh luận và chia sẻ quan điểm chính trị của mình. Tuy nhiên, nó cũng tiềm ẩn nguy cơ lan truyền thông tin sai lệch và gây phân cực xã hội.

2. Định hướng chính trị trong thời đại số

Công dân trong xã hội xác lập cho riêng mình những giá trị, định hướng chính trị, thể hiện qua những tương tác hàng ngày của công dân với nhà nước, chính quyền, nền chính trị, luật pháp cũng như các phong tục và chuẩn mực của nhà nước. Một xã hội với mức độ tự nhận thức cần thiết để công

dân được tham gia vào việc ra quyết định chung và hợp tác phát triển các chính sách công vì lợi ích của mọi người có thể nói là có định hướng chính trị. Bởi vì định hướng chính trị được thể hiện thông qua hành vi nên điều quan trọng là phải phân biệt giữa các hình thức hành vi chính trị bên trong và bên ngoài (Surbakti, 1992).

Thuật ngữ “định hướng chính trị” bao hàm nhiều ý tưởng, từ “nhìn thấy” đến “biết” đến “quan điểm” đến “ý kiến”. Theo Almond và Verba, “văn hóa chính trị” đề cập đến cách thức mà công dân nhìn nhận hệ thống chính trị và vị trí của họ trong đó. Mức độ mà người dân trong một quốc gia có quan điểm và giá trị chung về các vấn đề chính trị quan trọng. Hơn nữa, họ tuyên bố rằng sự đồng nhất của công dân với các biểu tượng và thể chế nhà nước được định hình bởi định hướng của họ và các cá nhân sử dụng định hướng đó để đánh giá và đánh giá lại địa vị của họ trong hệ thống chính trị (Said, 2007).

Định hướng chính trị với mục tiêu hướng tới hạnh phúc của người dân và năng lực cầm quyền của giới tinh hoa chính trị. Sự thành công của giới tinh hoa chính trị là quyền lực chỉ dựa trên khả năng tích lũy và uy tín của họ (Damsar, 2012). Ba yếu tố mà Almond và Verba (2015) xác định trong phân loại định hướng chính trị như sau:

a) Yếu tố dựa trên tâm trí: Khía cạnh nhận thức, suy nghĩ và niềm tin của công dân liên quan đến chính trị cũng như vai trò và trách nhiệm của công dân;

b) Khía cạnh cảm xúc: Cảm xúc của công dân đối với hệ thống chính trị, vai trò và các tác nhân hoặc sự thể hiện của công dân.

c) Tiêu chuẩn phán đoán: Tiêu chí đánh giá đòi hỏi việc áp dụng các phán đoán giá trị đối với các sự vật, sự kiện chính trị theo những chuẩn mực đã được xác lập.

Sự phát triển của công nghệ thông tin và truyền thông (ICT) trong thời đại số cũng có thể làm thay đổi định hướng chính trị của công dân. Trong trường hợp này, phương tiện truyền thông xã hội và nền tảng trực tuyến cung cấp không gian lớn hơn cho sự tham gia chính trị của cộng đồng, để mọi người có thể tham gia tích cực hơn vào các cuộc thảo luận và tranh luận công khai liên quan đến chính trị. Thông qua mạng xã hội, công chúng có thể tiếp cận thông tin chính trị một cách nhanh chóng và dễ dàng, bao gồm cả thông tin liên quan đến các vấn đề chính trị thực tiễn đang diễn ra. Điều này cho phép cộng đồng có nhiều thông tin hơn và hiểu biết rộng hơn về các vấn đề chính trị hiện tại, từ đó có thể ảnh hưởng đến định hướng chính trị của người dân (Setyowati, 2022).

Sự phát triển của công nghệ thông tin và truyền thông trong kỷ nguyên số, đặc biệt là trong lĩnh vực truyền thông xã hội, đã có nhiều tác động đến việc thay đổi tới nhận thức, sự tham gia của công dân, đặc biệt trong lĩnh vực chính trị. Những thay đổi trong lĩnh vực chính trị có thể được nhận thấy qua sự xuất hiện của các hình thức tham gia chính trị mới. Nếu trước đây có người muốn bày tỏ quan điểm của mình về chính trị thông qua tờ rơi được phát tán hoặc viết trên các phương tiện thông tin đại chúng thì bây giờ chỉ cần viết lên trạng thái Facebook, v.v. là đủ. Sau đó, nó được người khác chia sẻ thông qua mạng xã hội (Indrawan 2021). Ngoài ra, mạng xã hội còn tạo không gian để công chúng bày tỏ quan điểm, nguyện vọng của mình

về chính trị. Công chúng có thể viết bài hoặc bình luận trên mạng xã hội để bày tỏ ý kiến hoặc ủng hộ một vấn đề chính trị cụ thể hoặc ứng cử viên chính trị. Điều này có thể ảnh hưởng đến định hướng chính trị của mọi người trong việc ủng hộ hoặc bác bỏ một vấn đề hoặc ứng cử viên chính trị (Susanto, 2021).

Tuy nhiên, ảnh hưởng của mạng xã hội và nền tảng trực tuyến đến định hướng chính trị của người dân là không tuyệt đối và phải được nhìn trong bối cảnh rộng hơn. Định hướng chính trị của người dân còn bị ảnh hưởng bởi các yếu tố khác như trình độ học vấn, kinh nghiệm sống, giá trị văn hóa và bản sắc chính trị. Vì vậy, sự phát triển của CNTT chỉ là một trong những yếu tố có thể ảnh hưởng đến định hướng chính trị của người dân và phải được nhìn ở bối cảnh rộng hơn (Susanto, 2021).

3. Văn hóa chính trị công dân và định hướng chính trị trong thời đại số

Văn hoá chính trị công dân có vai trò quan trọng trong việc xác lập giá trị, định hướng chính trị cho công dân trong thời đại số. Kỷ nguyên số đã thay đổi đáng kể bối cảnh chính trị bằng cách tác động đến văn hoá chính trị, quản trị xã hội và sự tham gia của người dân. Sự phổ biến của các nền tảng số đã mở ra những cách thức mới cho cuộc thảo luận công khai hoặc bí mật, cân nhắc ưu tiên chính sách hoặc hạn chế một số khuyến khích nào đó của sự tham gia vào các quá trình xã hội, nhưng thông tin sai lệch cũng thách thức nhiều hơn các chuẩn mực xã hội. Thời đại số đã mang lại cả cơ hội và rủi ro cho quản trị xã hội, đòi hỏi bàn tay quản lý vĩ mô phải sáng suốt đánh giá và quản trị hợp lý các hoạt động và chính sách để định hướng công dân trước bối cảnh chính trị đa dạng.

Trong thời kỳ tiến bộ kỹ thuật số này, sự phát triển của công nghệ thông tin và truyền thông (ICT) đã có ảnh hưởng đáng kể đến văn hóa chính trị. Sự xuất hiện của các phương thức mới về sự tham gia chính trị của công chúng được thực hiện nhờ phương tiện truyền thông xã hội và các hình thức trực tuyến khác cho thấy sự thay đổi trong mô hình tham gia của công chúng vào các vấn đề chính trị hiện nay. Theo nghĩa này, các nền tảng truyền thông xã hội và internet đã tăng không gian sẵn có cho sự tham gia chính trị của công chúng. Điều này đặc biệt có ý nghĩa đối với các tổ chức cộng đồng trước đây thiếu khả năng tiếp cận không gian chính trị truyền thống.

Một trong những tác động của sự phát triển của công nghệ thông tin và truyền thông thời đại số là sự gia tăng các phương thức tham gia chính trị nhanh hơn, đơn giản hơn và hiệu quả hơn. Ví dụ: công chúng có thể dễ dàng bày tỏ suy nghĩ của mình hơn và chia sẻ thông tin liên quan đến chính trị thông qua việc sử dụng mạng xã hội, bao gồm việc chia sẻ nội dung bằng văn bản, ảnh và video. Thông tin lan truyền nhanh chóng trên toàn cầu và có thể làm thay đổi thái độ của người dân. Điều này mở ra cơ hội cho các nhóm cộng đồng trước đây chưa được đại diện đầy đủ trong tiến trình chính trị tham gia tích cực hơn vào các tiến trình đó hiện nay.

Tuy nhiên, tác động của sự phát triển công nghệ thông tin và truyền thông đến văn hóa chính trị của xã hội không chỉ mang tính tích cực. Một trong những thách thức chính phải đối mặt là khả năng phân cực và cực đoan hóa trong thảo luận và tranh luận chính trị trên mạng xã hội. Trong một số trường hợp, mạng xã hội có thể là nơi lan truyền những nội dung tiêu cực hoặc

chứa đựng những mâu thuẫn, điều này có thể hình thành dư luận kém khách quan và gây bất lợi cho tiến trình dân chủ.

Trong kỷ nguyên kỹ thuật số, những người có nền tảng văn hóa tham gia và hướng tới các giá trị dân chủ thường có xu hướng chính trị tích cực hơn và có ý thức phản biện hơn. Các cộng đồng có nền tảng văn hóa tham gia cũng cảm thấy phương tiện truyền thông trực tuyến là một kênh bày tỏ hữu hiệu quan điểm và tâm tư chính trị của họ. Tuy vậy, không phải xã hội nào cũng giống nhau về văn hóa chính trị tham gia và các giá trị xã hội khác. Một số xã hội có xu hướng tạo ra một định hướng chính trị thụ động và hạn chế phê phán. Tình trạng này thường không khuyến khích sự tham gia tích cực của người dân. Dù có thể mang lại sự ổn định tương đối, các quyết định chính trị có thể rơi vào những hạn chế do không được phản biện, thẩm định. Đến lượt mình, người dân dễ có xu hướng thụ động, bảo thủ. Điều này lại gián tiếp nảy sinh tình trạng thiếu khả năng tiếp cận hoặc thiếu hiểu biết về công nghệ và truyền thông thời số hoá, và cuối cùng, thiếu khả năng chọn lọc thông tin trên mạng xã hội và các nền tảng trực tuyến.

Mặc dù vậy, một số nghiên cứu đã chỉ ra rằng với khả năng tiếp cận công nghệ và thông tin rộng rãi ngày nay, vai trò của mạng xã hội và nền tảng trực tuyến có thể là một yếu tố quan trọng trong việc định hình định hướng chính trị của người dân. Với định hướng chính trị tích cực, công chúng có thể trở thành tác nhân thay đổi và gây ảnh hưởng tới việc quản lý minh bạch và nâng cao tính trách nhiệm, giải trình.

Kết luận

Văn hóa chính trị là định hướng chính trị, thái độ chính trị của chủ thể đối với hệ thống chính trị cũng như vai trò của bản

thân chủ thể trong hệ thống chính trị. Văn hóa chính trị của mỗi quốc gia đều bắt nguồn từ văn hóa chính trị của mỗi cá nhân, phụ thuộc rất nhiều vào niềm tin chính trị và hành vi ứng xử của cá nhân khi tham gia vào đời sống chính trị. Vì vậy, hình thành văn hóa chính trị của công dân, hình thành văn hóa chính trị của một quốc gia, bảo đảm đầy đủ chức năng, hoạt động hiệu quả của các thiết chế văn hóa, thể chế chính trị, đồng thời nâng cao văn hóa chính trị đáp ứng yêu cầu của đất nước, quản trị, tạo động lực phát triển kinh tế nhanh và bền vững.

Nghiên cứu về văn hóa chính trị và định hướng chính trị của công dân trong kỷ nguyên số, có thể kết luận rằng sự phát triển của công nghệ thông tin và truyền thông đã có tác động lớn đến sự tham gia chính trị của công dân. Phương tiện truyền thông xã hội và nền tảng trực tuyến đã trở thành một phương tiện mới để người dân tham gia vào đời sống chính trị, với cơ hội tham gia về các vấn đề chính trị và ủng hộ hoặc phê bình các chính sách và hành động của chính phủ. Văn hóa chính trị của công dân cũng ảnh hưởng đến định hướng chính trị, nơi những người có văn hóa chính trị, có sự tham gia và các giá trị dân chủ, có định hướng chính trị tích cực và phản biện hơn trong kỷ nguyên số. Do đó, chính phủ và xã hội phải quan tâm và hiểu rõ tác động của sự phát triển công nghệ thông tin và truyền thông đến văn hóa chính trị và định hướng chính trị trong kỷ nguyên số, để có thể tạo ra sự tham gia chính trị lành mạnh và hiệu quả trong việc xây dựng một nền dân chủ phát triển bền vững.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Almond, G. A., & Verba, S. (2015). The civic culture: Political attitudes and

democracy in five nations. Princeton university press.

2. Abers, R. (1998). From clientelism to cooperation: Local government, participatory policy, and civic organizing in Porto Alegre, Brazil. *Politics and Society*, Vol. 26: 511-37.

3. Abutudu, M. I. M. (1995). *The state civil society and the democratisation process in Nigeria*. Dakar: CODESRIA Monography Series. 1/95.

4. Adesopo, A. A. (2011). Inventing participatory planning and budgeting for participatory local governance in Nigeria. *International Journal of Business and Social Science*, Vol. 2 No. 7, (Special Issue)

5. Akinola, S. R. (2003). Ensuring public accountability through polycentric governance systems at the local level in Nigeria. In Ezeani, E. O. (ed.), *Public accountability in Nigeria: Perspectives and issue*. Enugu: Academic Publishing Company.

6. Akinola, S. R., & Akutson, S. K. (2000). Community participation in urban poverty reduction: A case study of Olaleye-Iponri community in Lagos mainland area, Lagos State, Nigeria. Paper presented at the 10th Annual Conference of Population Association of Nigeria (PAN), University of Lagos. 14-17 October, 2001.

7. Budiardjo, M. (1998). *Participation and Political parties: anthology*. (No Title). Damsar, P. M. (2012). *Basics of Political Science*. Jakarta: CV Prima Garfika.

8. Indrawan, J., Rosa, A. J., Ilmar, A., & Nathanael, G. K. (2021). Political Participation of the Community in the Cyber Politics Era. *Journal of Political Issues*, 3(1), 1-12.

5. Miles, M. B., & Huberman, M. A. (2007). *Qualitative Data Analysis (Translated Edition)*. Jakarta: University of Indonesia

6. Pureklolon, T. T. (2021). The Existence of Political Culture in Indonesia: A Study. *Communitarian: Journal of Political Science Study Program*, 3(1).

8. Saleh, K., & Munif, A. (2015). Building the character of political culture in democracy. *Addin*, 9(2).

9. Sanusi, A. R., & Darmawan, C. (2016). Implementation of political education in forming cross-cultural leadership character in the younger generation in order to realize the political culture of Pancasila (A descriptive study of the youth organization Gerakan Pemuda Ansor West Java). *Journal of Social Science Education*, 25(1), 24-40.

10. Setiyowati, R., Alfiandra, A., & Nurdiansyah, E. (2022). POLITICAL EDUCATION OF GENERATION Z IN THE ERA OF DISTRUPTION. *Bhineka Tunggal Ika: Study of Theory and Practice of Civic Education*, 9(1), 94-98.

13. Sumartono, S. (2018). Political Culture in Pragmatic Society. *LUGAS Journal of Communication*, 2(1), 20-26.

15. Susanto, R. D. (2021). Social Media, Democracy, and Millennial Political Opinion Delivery in the Post-Reformation Era. *LONTAR: Journal of Communication Science*, 9(1), 65-77.

16. Triantoro, D. A. (2019). Identity Politics Practices in Anies-Sandi's Social Media Accounts. *Journal of Communication Science*, 16(1), 19-40.